

SUOMEN SUURLÄHETYSTÖ MOSKOVA

Taloussuutisia Moskovasta 27.5.–9.6.2010

- Venäjä on 10 vuodessa saavuttanut asetetuista strategisista tavoitteista alle 40 %.
- Talouskehitysministeriön ennuste: vuonna 2011 bruttokansantuote kasvaa 3,4 %.
- Sähkön hinta vapautuu suunnitellusti valtion hintasääntelystä vuonna 2011.
- Skolkovon innokaupungin kustannusarvio jo 2,7 miljardia euroa.
- Metso Bratskin uuden sellulinjan päälaitetoimittajaksi.
- Viljan vienti ei vedä.

Venäjän ennuste vuosille 2010 – 2013:				
	2010E	2011E	2012E	2013E
BKT:n kasvu (muutos vuositasolla %)	4,0 %	3,4 %	3,5 %	4,2%
Reaalitulojen kasvu (muutos %)	3,4 %	2,5 %	2,4 %	3,1%
Vähittäiskauppa (muutos %)	4,4%	4,5%	4,8%	6,3%
Teollisuustuotanto (muutos %)	2,7 %	3,2 %	3,1 %	4,2%
Kiinteät investoinnit (muutos %)	2,9 %	8,8 %	6,3 %	8,1%
Inflaatio (päivitetty ennuste)	6-7%	5,5-6,5%	5-6%	4,5-5,5%
Raakaöljyn hintaoletus / bll (Urals)	75	75	78	79 USD
Lähde: Venäjän talouskehitysministeriö				
Taloustilastot tammi-huhtikuu 2010	1-4/2010			
(% muutos on verrattuna edelliseen vuoteen)	verrattuna 1-4/2009			
BKT:n kasvu, muutos viime vuoteen %	3,5 %			
Reaalitulojen kasvu (muutos %)	6,5 %			
Vähittäiskauppa (muutos %)	2,0 %			
Teollisuustuotanto (muutos %)	6,9 %			
Kiinteät investoinnit (muutos %)	-2,3 %			
Lähde: Venäjän talouskehitysministeriö				
Tuonti IVY-maiden ulkopuolelta	1-4/2010	Muutos %		
Vienti IVY-maiden ulkopuolelle	55,1 mrd USD	17,6%		
(% muutos on verrattuna edelliseen vuoteen)	107 mrd USD	63,6%		
Lähde: Venäjän keskuspankki				
	1.1.2010	09.06.2010		
Ruplan kurssi (Venäjän keskuspankki)	EUR = 43,46 RUB	37,83 RUB		
	USD = 30,19 RUB	31,62 RUB		
Raakaöljyn hinta (Urals)	78,29 USD	73,23 USD		
hinta (Brents)	78,81 USD	73,73 USD		

Talouskehitys ja talouspolitiikka

Vuoteen 2010 ulottuneen hallituksen strategiaohjelman tavoitteista toteutui 36 %. Strategian tärkeimpiä tavoitteita oli Venäjän bruttokansantuotteen kaksinkertaistaminen kymmenessä vuodessa. Tässä ei aivan onnistuttu, mutta talouskasvu oli vuosina 2000–2008 keskimäärin 7 % vuodessa aina talouskriisiin saakka. Toinen keskeinen tavoite oli Venäjän talousrakenteen monipuolistaminen ja integrointi maailmantalouteen. Kumpikaan tavoitteista ei toteutunut – Venäjä neuvottelee edelleen WTO-jäsenyydestä eikä ole onnistunut monipuolistamaan talousrakennetta. Keskeisten taloudellisten tavoitteiden lisäksi ohjelmaan sisältyi myös lukuisia rakenteellisia uudistuksia vallan, oikeusjärjestelmän, terveyshuollon, verotuksen, rahoitusalan, pankkijärjestelmän,

julkisen hallinnon, tullin ja lainvalvontaviranomaisten kehittämisen aloilla. Näissä jäätisiin asiantuntijaryhmän antaman arvion mukaan kauas tavoitteista. Nykyisin toteutettavan vuoteen 2020 ulottuvan sosiotaloudellisen kehitysohjelman tavoitteet ovat samantapaisia, tärkeimmät teemat ovat talouden monipuolistaminen, innovaatiot, terveys, koulutus ja osaaminen.

Raaka-aineiden hinnat ovat toukokuun aikana laskeneet Euroopan epävarmuuksien takia.

Öljyn maailmanmarkkinahinta on toukokuussa saannut markkinoiden epävarmuuksien takia. Urals-laadun barrelihinta oli toukokuussa keskimäärin 73,36 dollaria, kun se vielä huhtikuussa oli 85,52 dollaria. Öljyn hinnan lisäksi myös muiden Venäjälle tärkeiden raaka-aineiden kuten teräksen, nikkelin ja alumiinin hinnat ovat toukokuussa laskeneet. Seurauksena raaka-aineiden hintojen laskusta Venäjän budjettitulot laskivat toukokuussa verrattuna edellisvuoteen. Venäjän talous on edelleen hyvin riippuvainen raaka-ainehintojen kehityksestä, joten raaka-aineiden trendi voi hidastaa talouskasvua. Talouskehitysministeriö on pitänyt tämän vuoden bkt:n kasvuennusteensa ennallaan 4 % tasolla, mutta ensi vuoden ennustetta on hieman alennettu 3,4 prosenttiin.

Ruplan arvo on valuuttakoriinsa nähden noussut jo yli 10 % tämän vuoden alusta.

Valuuttakorissa on 55 % dollareita ja 45 % euroja. Euroon nähden nousu on ollut vielä suurempi. Tämä heikentää entisestään kotimaisen teollisuuden kilpailukykyä ja hidastaa kotimaisen tuotannon nousua lamasta. Sen sijaan vahvistunut rupla tukee tuontia. Tuonti onkin kasvanut odotettua nopeammin, tammi-huhtikuun aikana tuonti kasvoi jopa 21 % verrattuna edellisvuoteen.

Inflaatio on pysynyt suhteellisen alhaisena. Inflaatio oli toukokuun lopulla 6 % edellisvuoteen verrattuna eli samalla tasolla kuin huhtikuun lopulla. Talouskehitysministeriössä oletetaan, että inflaatio pysyisi tänä vuonna tasolla 6-7 % ja jopa laskisi ensi vuonna.

Valtio rajoittaa kunnallispalvelujen tariffien nousua pitääkseen inflaation kurissa. Hallitus on esittänyt, että kotitalouksien sähkötariffien nousu olisi enimmillään 13–15 % vuonna 2011. Kaasun hinta saisi nousta enintään 15 % ja lämmitysenergian hinta 12–14 %. Kunnallispalveluiden hinnankorotukset vaikuttavat suoraan inflaatioon noin 10 prosentin osuudella, mutta epäsuora vaikutus on tätä laajempi. Tariffien korotukset voivat siis nopeuttaa inflaatiota. Toisaalta alhaiset tariffit vaikeuttavat vanhentuneen infrastruktuurin uusimista.

Keskuspankki alensi ohjauskorkoa 7,75 prosenttiin. Keskuspankki alensi toukokuun lopulla ohjauskorkoa jälleen 0,25 prosenttiyksiköllä. Keskuspankki on vuoden aikana alentanut ohjauskorkoa jo useampaan otteeseen, vuosi sitten ohjauskorko oli 12 %. Keskuspankki on myös antanut ymmärtää aikovansa luopua tiukasta valuuttakurssiohjauksesta ja siirtyä selkeämmin inflaatiotavoiteperusteiseen ohjaukseen. Tämä ei kuitenkaan toistaiseksi ole estänyt keskuspankkia ostamasta valuuttaa aina ruplan vahvistuessa. Keskuspankki on kuitenkin lopettanut automaattiset valuutanostot ruplan kurssin muutoksen perusteella ja ajoittaa nykyään interventionsa vaihtotaseen ja öljyn hinnan kehityksen mukaan.

Julkinen hallinto ja verotus

Hallitus hyväksyi vuosien 2011–13 talousennusteen, joka toimii seuraavan kolmevuotiskauden budjetin kehyksenä. Talouskehitysministeriö päivitti talousennusteensa budjettineuvottelujen pohjaksi. Ennusteen mukaan ensi vuoden talouskasvu olisi 3,4 % ja vuosien 2012–13 kasvu 3,5 % ja 4,2 %. Ennusteen oletuksena on suhteellisen korkea öljyn hinta, 75 dollaria barreilta, ensi vuodelle, ja 78–79 dollaria seuraaville kahdelle vuodelle. Perinteisesti Venäjä on laatinut budjetit konservatiivisen öljyn hintaoletuksen perusteella ja käyttänyt mahdollisuutta täydentää vararahastoa, jos markkinahinta osoittautuu korkeammaksi kuin budjetoitu. Tämä ei näytä toteutuvan tällä kertaa. Vuodet 2011 ja 2012 ovat Venäjällä vaalivuotia eikö hallitus näytä olevan halukas merkittäviin menoleikkauksiin.

Budjetin alijäämää halutaan pienentää 2 prosenttiin suhteessa bruttokansantuotteeseen vuoteen 2013 mennessä. Valtiovarainministeriö arvioi, että tämän vuoden budjetin alijäämä tulee olemaan -5,4 %. Alkuperäisen budjetin mukaan tämän vuoden alijäämä olisi kasvanut -6,8 prosenttiin. Uuden budjettiehdotuksen mukaan budjetin alijäämä vähenee edelleen seuraavien vuosien aikana korkeamman öljyn hintaoletuksen ansiosta. Samalla ehdotetaan vuoden 2010 korjattuun budjettiin sosiaalimenojen lisäämistä mm. eläkerahaston alijäämän kattamiseksi, sotaveteraanien ja myös miliisien asuntojen korvauksiin. Ehdotetut uudet menot syövät korkeamman öljyn hintaennusteen tuoman lisätulon vuoden 2010 budjettiin.

Vararahasto käytetään viimeistään ensi vuonna loppuun. Valtiovarainministeriö arvioi, että tänä vuonna käytetään suurin osa vararahastosta budjetin alijäämän kattamiseen. Ensi vuonna käytetään loput. Tämän lisäksi on olemassa ns. hyvinvointirahasto, jonka varoja ei kuitenkaan käytetä – ne on korvamerkitty eläkerahaston vajeen kattamiseen tulevana vuosina. Kesäkuun 1. päivänä vararahastossa oli enää 39,3 miljardia dollaria ja hyvinvointirahastossa 85,8 miljardia dollaria. Yhteensä molemmissa rahastoissa oli siis noin 125 miljardia dollaria. Vuosi sitten molemmissa oli noin 130 miljardia dollaria eli yhteensä 260 miljardia dollaria.

Valtiovarainministeriö ehdottaa julkisen hallinnon henkilöstön vähentämistä 20 prosentilla kolmessa vuodessa. Budjettineuvotteluissa valtiovarainministeriö on esittänyt, että julkisen hallinnon henkilöstömäärää pitäisi kolmessa vuodessa vähentää 20 %. Tämä tarkoittaisi noin 120 tuhannen henkilön vähennyksiä. Vaihtoehtoisesti ministeriö ehdottaa kaikkien palkankorotusten jäädyttämistä. Henkilöstömäärän vähentämisestä voitaisiin taas palkita nostamalla virkamiesten palkkoja, ehdotuksen mukaan 50 % irtisanomisten säästöistä voitaisiin käyttää palkankorotuksiin. Markkinoilla arvioidaan, että valtiovarainministeriön ehdotus ei mene läpi, koska 2011 ja 2012 ovat Venäjällä vaalivuolia, ja monet virastot toivovat voivansa päinvastoin kasvattaa budjettejaan.

”Monokaupunkien” tukemista jatketaan. Kriisin aikana hallitus päätti tukea ns. monokaupunkeja, joissa alueen elinkeino ja työllisyys ovat riippuvaisia yhden tai parin tehtaan toiminnasta. Tätä tukea on päätetty jatkaa myös vuonna 2010, koska työllisyystilanne näissä kaupungeissa on edelleen heikko. Tukea annetaan ensisijaisesti uudelleenkoulutukseen ja poismuuton tukemiseen. Muutto uuteen asuinpaikkaan estyy yleensä uuden asunnon saamiseen liittyvien vaikeuksien takia. Pääministeri Putin on vaatinut hallitukselta myös toimenpiteitä maan sisäiseen muuttoliikkeeseen liittyvän byrokratian yksinkertaistamiseksi, jotta väestö pystyisi muuttamaan helpommin töiden perään. Pääministerin mukaan venäläiset ovat ”rekisteröintivankeina” omissa kotikaupungeissaan, koska uudelleenrekisteröityminen toiseen kaupunkiin on tehty mahdottoman vaikeaksi.

Valtion rahoitus innokaupunki Skolkovon perustamiseksi on nousemassa noin 2,7 miljardiin euroon. Budjetissa on mm. otettu huomioon että Skolkovossa on tarvetta rakentaa toimistotilaa noin 25–30 tuhannelle työntekijälle, jokaiselle keskimäärin 4 m². Lisäksi rakennetaan asuntoja. Rakennushanke ajoittuu vuosille 2010–15. Hanke on saanut ristiriitaisen vastaanoton Venäjällä. Toisaalta valtion panostusta pidetään myönteisenä, toisaalta epäillään valitun toteutustavan realistisuutta ja arvostellaan top down-lähestymistapaa. Jo olemassa olevat innovaatioalan toimijat – tutkimuslaitokset, tiedekaupungit ja erityistalousalueet – ovat huolissaan omasta asemastaan ja rahoituksestaan.

Nokia Skolkovoon. Julkisuudessa on kerrottu *Nokian* ilmoittaneen kiinnostuksestaan osallistua projektiin ja Skolkovon hallintoelimiin. Keskustelussa presidentti Medvedevin kanssa toimitusjohtaja Olli-Pekka Kallasvuori kertoi *Nokian* haluavan perustaa Skolkovoon ohjelmistokehityksen koordinaatiokeskuksen. Medvedev piti ajatusta hyvänä ja antoi myönteisen arvion yhtiön toiminnasta Venäjällä todeten sen olevan myös merkittävä veronmaksaja. Hän mainitsi myös oman ensimmäisen kännykkänsä olleen merkkiä Nokia.

Uusi konserniverovelvollisen konsepti on kehitteillä. Konsernit voivat jatkossa muodostaa ns. konsolidoidun verovelvollisen Venäjällä. Emoyhtiö ja sen tytäryritykset, joiden omistus ylittää 90 %, voivat jatkossa muodostaa yhtenäisen verovelvollisen ja maksaa voittoveroa konsolidoidun veronalaisen tuloksen perusteella. Tämä edellyttää että konsernin yhteenlaskettu liikevaihto ylittää 100 miljardia ruplaa (noin 2,5 miljardia euroa) ja että sen yhteenlasketut veromaksut (kaikki federaation tason verot) ylittävät 15 miljardia ruplaa (noin 375 miljoonaa euroa) konsolidoidun verovelvollisen rekisteröintiä edeltävänä vuonna. Uuden lain on tarkoitus astua voimaan 1.1.2011.

Valtion verohallinto taistelee korruptiota vastaan. Lahjukset verotarkastusten sanktioiden välttämiseksi ovat edelleenkin yleisiä Venäjällä. Verohallinto on vastauksena tähän julkaissut uuden ohjelman, jonka mukaan hallinnon virkamiehet ovat potkujen uhalla velvollisia raportoimaan kaikista lahjussyrityksistä. Tämä on linjassa presidentti Medvedevin korruptionvastaisen ohjelman kanssa, joka julkaistiin ensimmäisen kerran vuonna 2008 ja päivitettyä vuonna 2010. Vuonna 2009 rekisteröitiin 7856 lahjussyytettä Venäjällä. Huhtikuussa 2010 verohallinnon johtaja joutui itse syytteeseen korruptiosta.

Teollisuus ja rakentaminen

Teollisuusindeksi osoittaa optimismia, mutta myös markkinoiden epävarmuutta.

Teollisuuskasvua ennustava ostopäälliköiden indeksi PMI oli toukokuun lopulla 55.9, mikä vuodenvaihteeseen verrattuna indikoi kasvanutta optimismia markkinoilla. Suurin osa teollisuuden yrityksistä uskoo tuotannon elpymiseen jo toisen vuosineljänneksen aikana. PMI-indeksi oli kuitenkin toukokuussa alemmalla tasolla kuin huhtikuussa, mikä osoittaa epävarmuuden taas lisääntyneen. Teollisuuden hintakehitystä mittaava indeksi kasvoi myös, koska keskeiset raaka-ainehinnat ja palkkakustannukset ovat nousseet. Samalla ruplan arvo on noussut. Tämä heikentää kotimaan teollisuuden kilpailukykyä ja tukee tuonnin lisäämistä.

Henkilöautojen tuotanto ja myynti on kasvanut valtion tuen avulla. Alustavien tietojen mukaan henkilöautojen tuotanto kasvoi huhtikuussa yli 50 % edellisvuoteen verrattuna. Myös henkilöautojen myynti lähti kasvuun alkuvuoden hiljaisen kauden jälkeen. Autojen myynti kasvoi huhtikuussa 20 % edellisvuoden tasoon verrattuna ja alustavien markkinatietojen mukaan toukokuussa yhtä paljon. Kumulatiivisesti henkilö-autoja myytiin kuitenkin vielä vähemmän kuin vuosi aikaisemmin. Autojen myynti on ensisijaisesti noussut valtion autonvaihto-ohjelman ansiosta. Valtio korvaa yli 10 vuotta vanhasta autosta vaihdon yhteydessä jopa 50 000 ruplaa (noin 1300 euroa). Alun perin ohjelma oli rajoitettu kattamaan enintään 200 000 vaihtoautoa, mutta toukokuussa määrä kaksinkertaistettiin eli vaihtoautosertifikaatteja rekisteröidään yhteensä 400 000 vaihtoautolle. Pääministeri Putin on myös vahvistanut, että valtion suoria tukia autoteollisuudelle jatketaan myös vuonna 2010. Lisäksi Putin on aktiivisesti osallistunut autoteollisuuden ja metalliteollisuuden välisiin hintaneuvotteluihin.

Valtion laivanrakennusyhtymä OSK:lle lisää telakoita kotimaasta ja Ukrainasta? Sergei Pugatshovin *OPK-korporaatio* on myymässä *Severnaja verf-* ja *Baltiiski zavod*-telakkaomistuksensa valtion laivanrakennusyhtymälle OSK:lle, ennustaa *Vedomosti*. Syynä on tarve tukea Pugatshovin Mezhprombankin heikkoa rahoitustilannetta eurobondimaksujen erääntyessä. Toisaalla OSK on ilmoittanut neuvottelevansa ukrainalaisten laivanrakennusyhtiöiden kanssa tänä vuonna muodostettavasta yhteisyrityksestä. Mahdollisesti OSK saisi osuuksia telakoista ja kattaisi oman osuutensa tuotantokapasiteetin modernisointiin suunnattavilla investoinneilla.

Liikenne

Venäjän rautateiden rahtikuljetukset kasvoivat tammi-huhtikuussa 14,5 %. Venäjän rautatiet raportoivat rahtikuljetuksien kasvaneen edelleen 12,8 % toukokuussa. Henkilöstökuljetukset sen sijaan vähenivät 14 %. Rahdin suhteellisen korkea kasvuluku johtuu osittain edellisvuoden alhaisesta tasosta. Rautateiden johto arvioi koko vuoden 2010 rahtikuljetusten kasvun olevan noin 4 %.

Venäjän rautateiden investointihankkeet jäädytettiin vuonna 2009. Venäjän rautatiet hidastivat investointiohjelmansa vuonna 2009 jopa 40 % suunnitellusta. Rautateiden johto on arvioinut että rautatieverkoston parantamiseen ja tavaraliikenteen kapasiteetin nostamiseen rautatiet tarvitsevat seuraavien viiden vuoden ajan 450 miljardia ruplaa (noin 12 miljardia euroa). Lisäksi Venäjän rautateiden johto ennustaa, että rautateiden tariffit nousevat ensi vuonna jopa 18 %, ellei valtio jatka investointien tukitoimia. Pääministeri Putin on jo maininnut, että rautateille maksetaan vuonna 2010 saman verran valtion tukea kuin viime vuonna eli noin 2,5 mrd. euroa. Rautatiet saavat investointituen lisäksi myös henkilöliikenteen lipunhinnan subventointia varten vuosittain valtion tukirahoja. Noin kaksi kolmasosaa kaikista rautatielipuista myydään valtion subventoidun tariffin mukaan. Vain kolmannes henkilömatkustajista maksaa täyden "markkinahinnan". Uuteen budjettikehykseen vuosille 2011–13 sisältyy ehdotus luopua lippujen avustuksista, mutta on epätodennäköistä, että ehdotus menisi tämän vaalikauden aikana läpi.

Metsä- ja maatalous

Ilim Group valitsi Metson Bratskin uuden sellulinjan päälaitetoimittajaksi. Tuotantoon kuuluu uusi havulinja, joka koostuu mm. keittojärjestelmästä, happidelignifiointijärjestelmästä sekä valkaisemattoman massan pesu- ja valkaisulaitteistoista. Sopimus Ilim Groupin ja Metson välillä on jo allekirjoitettu. Ilim jatkaa kuitenkin neuvotteluja Bratskin projektin toteutuksesta myös muiden maailman johtavien laitetoimittajien kanssa. Suunnitelmien mukaan vuonna 2012 käynnistettävä uusi sellulinja tuottaa 720 000 tonnia valkaistua havusellua vuodessa. Linjan myötä *Irkutskin* alueella sijaitsevan Bratskin kombinaatin tuotanto kasvaa yli miljoonaan sellutonnin vuodessa. Investoinnin arvo on noin 700 miljoonaa dollaria. Investointi on yksi suurimmista Venäjän sellu- ja paperiteollisuuteen 40 vuoteen.

Investlesprom alkaa valmistaa ensimmäisenä maailmassa päällystettyjä aikakauslehtipapereita koivusta. Investlespromin ja Metson asiantuntijoiden yhteistyönä kehittämä paperi on läpäissyt hyvin koepainatukset ja -nidonnat. Kehitetyt uudet päällystetyt paperilaadut ovat "LWC Nano" 60 g/m² ja "MWC Film Gloss" 90 g/m². Uusi valmistusteknologia on ainutlaatuinen, sillä paperin valmistuksen raaka-aineena käytetään koivusta valmistettua valkaistua kemiallis-termomekaanista massaa. Investlespromin mukaan tämä merkitsee perinteisen tuotannon monopolin loppumista, jossa päällystettyjä papereita on valmistettu havupuusta. Tämä avaa uusia mahdollisuuksia lehtipuiden hyödyntämiselle Venäjän metsäteollisuudessa ja on strateginen läpimurto kotimaiselle sellu- ja paperiteollisuudelle. Paperin valmistuksen teollisessa mittakaavassa on suunniteltu alkavan vuoden viimeisellä neljänneksellä *Kaman* paperitehtaalla *Permin* alueella.

RusForest AB ja Nord Timber Group fuusioituvat – yrityksestä suurimpia hakkuuoikeuksien haltijoita Venäjällä. Fuusion toteutuessa yrityksen hakkuuoikeus kasvaa 2,2 miljoonaan kuutiometriin. Pääosin ruotsalaisessa omistuksessa olevien yritysten fuusio toteutetaan RusForestin suoralla osakeannilla. Yritys aikoo kasvaa keskipitkällä aikavälillä Venäjän suurimmaksi itsenäiseksi metsäteollisuusyritykseksi 1,6 miljoonan kuution puunkorjuumäärällä ja yli 600 000 kuutiometrin sahatavaran tuotannolla. Tällä hetkellä Nord Timber Groupilla on Arkangelin alueella vuokrametsää yli miljoona hehtaaria sekä sahaustoimintaa. Lisäksi yritys aikoo rakentaa alueelle uuden sahan ja lisätä sahatavaran kuivauskapasiteettinsa 120 000 kuutiometriin vuodessa. RusForestin tuotanto sijaitsee mm. Irkutskin ja Krasnojarskin alueilla, joilla yrityksellä on vuokrametsää 850 000 hehtaaria. Muodostettavan yrityksen Arkangelin tuotannolla nähdään olevan erinomainen sijainti sekä Venäjän sisämarkkinoihin että Euroopan markkinoihin nähden sekä Siperian tuotannolla Aasian ja Keski-Aasian markkinoille.

Vologdan alueella 800 000 hehtaaria metsiä sai FSC-sertifikaatin. Holdingyhtiö *Vologodskie lesopromyšlenniki* (Vologdan metsäteollisuuden harjoittajat) jäsenyritysten vuokrametsille myönnettiin metsänhoidon sertifikaatti ja puun tuotantoketjun sertifikaatti. Sertifioitu metsäala on 804 000 hehtaaria, minkä vuotuinen sallittu hakkuusuunnite on 1,7 miljoonaa kuutiometriä. FSC eli

Forest Stewardship Council, Hyvän metsänhoidon neuvosto, on kansainvälinen organisaatio, joka on luonut kriteerit metsien sertifiointille. Venäjällä on tällä hetkellä FSC-sertifioitua metsää yli 22 miljoonaa hehtaaria, mikä on noin viidenneksen vuokralla olevasta metsäalasta.

Maatalousministeri Skrynnik: Viljasato voi jäädä tänä vuonna alle 90 miljoonan tonnin. Syynä ovat ongelmat syyskylvöissä, minkä vuoksi viljasato pienenee noin kolme miljoonaa tonnia. Vuonna 2009 viljaa korjattiin 97 miljoonaa tonnia ja vuonna 2008 ennätyselliset 108 miljoonaa tonnia. Syyskylvöistä odotetaan saatavan 42 miljoonaa tonnia ja kevätkylvöistä 45–48 miljoonaa tonnia. Vuoroviljelyn rakennetta on muutettu siten, että suositaan enemmän runsasvalkuaisia viljelykasveja. Viljaksi menevän maissin kylvöalaa on kasvatettu 7 %, sokerijuurikkaan 35 %, soijan 6 % sekä rapsin kevätkylvöalaa 12 % vuoteen 2009 verrattuna.

Viljan vienti ei vedä – varastoissa liki 30 miljoonaa tonnia viljaa. Maailman viljamarkkinat ovat epävakaita. Maailman viljan kausivarastojen arvioidaan olevan kesäkuun lopussa 193 miljoonaa tonnia, mikä on 28 miljoonaa tonnia enemmän kuin viime vuonna. Venäjän toukokuun alun melkein 30 miljoonan tonnin viljan kausivarastoista merkittävä osa – 9,7 miljoonaa tonnia – tulee interventiovarastoista. Asiantuntijoiden mukaan tilanne viljan maailmanmarkkinoilla tulee jatkumaan epäsuotuisana seuraavat kaksi vuotta. Viljantuottajien tukemiseksi maatalousministeriö on ehdottanut takuutoimintoja. Siinä maataloustuottaja voi myydä viljansa valtiolle, mutta voi ostaa sen takaisin, mikäli viljan hinta markkinoilla nousee. Hallitus aikoo lisäksi tukea maataloustuotteiden vientiä vientitukien avulla kuitenkin siten, että tuki kohdentuu maataloustuottajille eikä kauppiaille.

Vaalean oluen tuotanto laskussa – maataloussektorille yli 90 miljoonan euron tulonmenetykset. Kuluvin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä vaalean oluen tuotanto väheni viidenneksen ja oli 1,7 miljardia litraa. Olutpanimoiden mukaan se on seurausta oluen valmisteveron kolminkertaistumisesta vuoden 2010 alusta. Oluen tuotannon laskun seurauksena mallasohran ostot ovat vähentyneet, minkä seurauksena maataloussektori menettää tuloja 92 miljoonaa euroa. Mallasohra on kannattavin viljalaji ja välttämätön osa vuoroviljelyä. Olutpanimoiden kotimaisten maataloustuotteiden osuus on kasvanut 30 %:sta 80 %:iin vuodesta 2000. Venäläisillä panimoilla on 16 mallastamoa, joihin ne ovat investoineet yli 900 miljoonaa dollaria.

Karjatalouden kehittämisstrategia valmisteilla. Maatalousministeri Skrynnikin mukaan maatalousministeriö laatii lähiaikoina karjatalouden kehittämisstrategian vuoteen 2017–2020 asti. Siihen tulee kaikki alan ohjelmat siipikarjanhoidosta siankasvatukseen ja maito- ja lihakarjan kasvatukseen.

Energia

Energiaverotus uudistuu, Itä-Siperian kenttien verovapaus vaakalaudalla. Öljyn ja muiden luonnonvarojen verotuksen uudistus on valmisteilla. Tähän asti on esitetty että Itä-Siperian kentät nauttivat vapautusta öljyn vientiverosta vuoteen 2012 asti. Uuden esityksen mukaan Itä-Siperian kenttiä ei vapautettaisikaan kokonaan veroista, vaan verokantaa vain alennettaisiin 45 prosenttiin Länsi-Siperian kentille asetetusta verokannasta ja Itä-Siperian yhtiöt maksaisivat veron vain kuin öljyn markkinahinta ylittää 50 dollaria barrelilta. Näin ollen vero olisi esimerkiksi nykyisellä markkinahinnalla noin 9 dollaria barrelilta (verrattuna 33 dollariin Länsi-Siperian öljyviennistä). Duuma käsittelee näillä näkymin lakiehdotusta kesäkuussa.

Maakaasun kotimarkkinahinnan korotusta lykättiin. Alkuperäisen hallituksen suunnitelman mukaan kotimarkkinoiden hinta oli tarkoitus nostaa vientihintojen tasolle asteittain vuoteen 2014 mennessä, mutta uusien suunnitelmien mukaan hintaliberalisointi lykkääntyy. Hallituksen istunnossa 1. kesäkuuta 2010 päätettiin, että venäläisten yritysten maksama hinta tulee ensi vuonna olemaan enimmillään 55 % vientihinnasta. Myös kotitalouksien kaasuhintojen subventointi jatkuu eli kotitaloudet maksavat jatkossakin vähemmän maakaasusta kuin teollisuusasiakkaat.

Sähkön hinnan liberalisointi jatkuu kuitenkin suunnitelmien mukaan. Sähkön hinta vapautuu kokonaan valtion hintasäätelystä vuodesta 2011.

Gazprom haluaa nostaa Valko-Venäjälle myytävän maakaasun hintaa. Valko-Venäjä maksaa tällä hetkellä noin 170 dollaria tuhannelta kuutiometriltä Venäjän maakaasusta. Gazprom haluaa nostaa hintaa muiden IVY-maiden tasolle, ensi neljännekseltä hinta nousisi 187 dollariin ja ensi vuoden hinnaksi esitetään 230 dollaria tuhannelta kuutiometriltä. Ukraina maksaa jo tänä vuonna keskimäärin 230 dollaria Venäjän maakaasusta. Tämä on myös muiden IVY-maiden keskihinta, joskin hinta vaihtelee maittain.

Talouskehitysministeriö leikkasi kaasunviennin ennustetta. Ministeriön arvion mukaan Gazprom tulee viemään tänä vuonna 206 miljardia kuutiometriä kaasua. Tämä on noin 5 % vähemmän kuin aikaisemmin ennustettiin. Vuonna 2009 Gazprom myi ulkomaille 209 miljardia m³ kaasua. Gazprom on menettänyt markkinaosuuttaan Euroopassa Norjalle ja Pohjois-Afrikan nesteytetylle kaasulle (LNG), joiden hinta on pitkiin toimitussopimuksiin sidotun venäläiskaasun hintaa edullisempaa.

Venäjän hallitus hyväksyi sähkösektorin uudistuksen suuntaviivat vuoteen 2030. Uuden suunnitelman mukaan vuoteen 2030 mennessä maahan rakennettaisiin 173 gigawattia uutta kapasiteettia. Tämä on noin 7 % vuoden 2020 suunnitelmassa tavoiteltua vähemmän. Lopullinen versio tuodaan energiaministeri Shmatkon mukaan hallituksen käsittelyyn hieman myöhemmin. Aikaisempi, vuoteen 2020 asti ulottunut suunnitelma on peräisin vuodelta 2007.

Venäjä ja Ranska allekirjoittivat ydinvoiman kehityksen yhteistyösopimuksen. Kansainvälisen *Ydinenergia-2010* -foorumien yhteydessä Venäjän valtionyhtiö *Rosatom* ja Ranskan ydinvoiman ja vaihtoehtoisten energialähteiden komissariaatti allekirjoittivat yhteistyösopimuksen ydinvoiman kehityksestä. Uusi sopimus korvaa edellisen yhteistyösopimuksen vuodelta 2000 ja laajentaa entisestään maiden välisen yhteistyön ydinvoiman edistämisen, ydinteknologian kehittämisen, tutkimuksen, koulutuksen ja kriisienhallinnan aloilla.

Gazprom ja Ukrainan Naftogas keskustelevat yhteisyrityksen perustamisesta. Gazpromin mukaan yhteisyrityksen perustamisen jälkeen yhtiöiden täysi yhdistyminen asteittain on myös mahdollista. Aluksi puhutaan kuitenkin yhteisyrityksestä, josta molemmilla yhtiöillä olisi 50 % osuus. Naftogasin myynti vuonna 2009 oli alle 6 miljardia dollaria, mikä on vain noin 6 % Gazpromin lähes 99 miljardin dollarin myynnistä. Venäläisten lehtikommenttien mukaan tällä perusteella on todennäköistä, että yhdistyttäessä Naftogas käytännössä liitettäisiin Gazpromiin.

Severenergia käynnistää kaasuntuotannon Jamalo-Nenetsiassa vuonna 2011. Gazpromin, italialaisten *Enin* ja *Enelin* yhteisyritys Severenergia suunnittelee tuotannon käynnistämistä Jamalo-Nenetsiassa sijaitsevilla kaasukentillään vuonna 2011. Kaasuntuotannon arvellaan saavuttavan huippunsa, 25–30 miljardia kuutiometriä vuodessa vuonna 2020. Aikaisemmin öljy-yhtiö *Jukosille* kuulunut kenttä huutokaupattiin vuonna 2007 Gazpromin tytäryhtiölle *Gazprom Neftille*. Tällä hetkellä Gazprom omistaa yhtiöstä 51 %, Eni 29,4 % ja Enel 19,6 %. Severenergian toimitusjohtajana toimii Gazpromin kansainvälisen osaston johtaja Stanislav Tsygankov. Enel suunnittelee käyttävänsä osuutensa kaasusta omistamansa sähköntuotantolaitoksen OGC-5:n tarpeisiin.

TNK-BP:n Kovyktan kenttä konkurssiin? Kovyktan kentän lisenssin haltija *Rusia Petroleum*, josta TNK-BP omistaa 62 %, on jättänyt konkurssihakemuksen Irkutskin hallintotuomioistuimeen. Kovyktan kenttä on yksi Venäjän suurimmista maakaasukentistä. Kovyktan kentän omistajuudesta on taisteltu jo vuodesta 2006 lähtien, jolloin valtion maaperän luonnonvarojen käytön virasto Rosnedra uhkasi Rusia Petroleumia lisenssin menettämällä sopimusrikkomuksen vuoksi. Tuolloin TNK-BP aloitti neuvottelut lisenssin myynnistä Gazpromille. Kauppa ei kuitenkaan toteutunut.

Gazprom julkaisi pitkän aikavälin investointiohjelmansa vuosille 2010–2030.

Investointiohjelman suuruus on 14 triljoonaa ruplaa (noin 350 miljardia euroa). Tästä suurin osa, 40 prosenttia, on varattu Jamalin ja Shtokmanin kaasukenttien kehitykseen.

Zagorovski valittiin odotetusti Shtokman Developmentin johtoon.

Huhtikuun lopussa Shtokmanin kentän toteuttajayhtiön Shtokman Developmentin johtajan paikalta eronneen Juri Komarovin tilalle on odotetusti nimitetty Gazprom Dobytsa Shelfin varajohtaja Aleksei Zagorovski. Shtokman Developmentin osakkaita ovat Gazprom (51 %), ranskalainen *Total* (25 %) ja norjalainen *Statoil Hydro* (24 %). Shtokman Development AG:n hallitus teki helmikuussa 2010 päätöksen lykätä hankkeen viimeistä investointipäätöstä maaliskuuhun 2011 putkikaasun ja vuoden 2011 loppuun nesteytetyn kaasun (LNG) osalta. Tällä aikataululla putkikaasun kuljetukset voisivat alkaa vuonna 2016 ja nesteytetyn kaasun vuonna 2017.

Energiaministeriö valmisti uuden öljyn ja öljytuotteiden kuljetusvalvontaohjelman

"Neftekontrol". Ministeriö on laatinut ja toimittanut hallitukselle uuden suunnitelman, jonka avulla tiukennetaan öljynkuljetusten ja -mittausten valvontaa. Ehdotuksen mukaan perustettaisiin yhtenäinen rekisteri kaikista kuljetusreiteistä ja kuljetusmuodoista. Kuljetusten määrän seuranta keskitettäisiin yhteen tietojärjestelmään ja yhteen operaattoriin.

Ympäristö

Presidentti Medvedev peräänkuuluttaa Venäjän ympäristöpolitiikan tehostamista.

Presidentti Medvedev nosti Venäjän ympäristöpolitiikan tilan ja ympäristönsuojelun 27.5. kokoontuneen valtakunnanneuvoston puheenjohtajiston kokouksen keskeisimmäksi kysymykseksi. Medvedevin mukaan Venäjän vanhat, osittain jopa 40- tai 50-luvulta peräisin olevat ympäristönormit tulee uudistaa, yrityksiä kannustaa käyttämään parasta käyttökelpoista teknologiaa (BAT) sekä ympäristön saastuttamisesta määrättäviä sakkoja nostaa.

Ulkomaankauppa

Energiatuotteiden osuus Venäjän viennistä nousussa.

Energiatuotteiden viennin osuus Venäjän koko viennistä nousi tammi-huhtikuussa 73 prosenttiin. Metallien osuus viennistä oli 12 %, joten yhteensä raaka-aineiden vienti vastasi peräti 85 prosenttia Venäjän kokonaisviennistä. Viime vuoden tammi-huhtikuussa energiatuotteiden osuus koko viennistä oli 68 % ja metallien osuus 10 %. Venäjän talouden riippuvuus energiaviennistä ja raaka-aineiden hintakehityksestä on kasvanut. Kymmenen vuotta sitten energiatuotteiden osuus viennistä oli noin 50 %.

Venäjän vienti kasvoi tammi-huhtikuussa 59 %.

Energiatuotteiden vientimäärät kasvoivat 5,2 % mutta niiden arvo kasvoi samanaikaisesti jopa 76 %. Suurin syy tähän on öljyn hinta, joka oli viime vuoden alussa alle 50 dollaria, kun taas tämän vuoden tammi-huhtikuun keskihinta oli 76 dollaria. Myös muiden tärkeiden raaka-aineiden hinnat ovat viime vuodelta nousseet. Metallituotteiden vienti kasvoi määrällisesti 18 % ja viennin arvo nousi jopa 37 %. Kemikaalien vienti kasvoi määrällisesti 16 % ja viennin arvo 30 %. Koneiden ja laitteiden viennin arvo kasvoi myös tietyissä tavararyhmissä, suurin kasvu oli tullitilastojen mukaan sähkölaitteiden viennissä (+27 %) ja mekaanisten laitteiden viennissä (+16 %).

Venäjän tuonti kasvoi tammi-huhtikuussa 21,4 %. Tuonti IVY-maiden ulkopuolelta kasvoi 17,6 %.

Venäjän keskuspankin mukaan tuonti kasvoi 21,4 % edellisvuoteen nähden. Päinvastoin kuin viennissä, suurin syy tuonnin kasvuun oli fyysisen määrän kasvu. Tärkeimmät tavararyhmät tuonnissa IVY-maiden ulkopuolelta olivat koneet ja laitteet (43 % tuonnista), elintarvikkeet (18 %) sekä kemikaalit (18 %). Koneiden ja laitteiden tuonti kasvoi viime vuoteen verrattuna keskimäärin 15 %, kemikaalien tuonti jopa 25 % ja elintarvikkeiden tuonti 15 %. Tuonnin kokonaismäärä ei vielä

palannut vuoden 2008 tasolle. Jos ruplan arvo pysyy vahvana, tuonti voi kuitenkin tänä vuonna nousta ennakoitua enemmän.

EU on edelleen Venäjän suurin kauppakumppani. EU-maat kattavat yli 50 % koko Venäjän ulkomaankaupasta. Suurimmat kauppakumppanit ovat Hollanti ja Saksa. EU-maiden vienti Venäjälle vastaa noin 6 % koko EU:n viennistä (2009) ja 10 % koko EU:n tuonnista (2009). Vienti EU:sta Venäjälle on kuitenkin kasvanut voimakkaasti, 23 miljardista eurosta vuonna 2000 yli 100 miljardin euroon vuonna 2008 (vuonna 2009 vienti putosi 66 miljardiin euroon). Vuoden alusta vienti on taas lisääntynyt ja euron heikentyminen tukee viennin kasvua. EU-maiden tuonti Venäjältä on samanaikaisesti kasvanut 64 miljardista eurosta vuonna 2000 178 miljardiin euroon vuonna 2008. Vuonna 2009 tuonti oli 115 miljardia euroa. Kriisivuoden pudotuksesta huolimatta EU on edelleen Venäjän suurin kauppakumppani ja Venäjä on EU:n kolmanneksi suurin kauppakumppani (2009).

Kauppa Valko-Venäjän ja Kazakstanin kanssa vastaa vain 7 prosenttia koko ulkomaankaupasta (tammi-huhtikuu 2010). Kazakstanin osuus Venäjän ulkomaankaupasta on noin 3 %, Valko-Venäjän osuus noin 4 %. Valko-Venäjä ja Kazakstan tuovat Venäjältä öljyä, maakaasua ja polttoaineita ja vievät Venäjälle koneita ja laitteita ja kemikaaleja. Valko-Venäjä vie myös merkittävästi maataloustuotteita ja Kazakstan puolestaan öljytuotteita.

Venäjän, Valko-Venäjän ja Kazakstanin tulliliitto astuu näillä näkymin voimaan 1.7.2010.

Venäjä ja Kazakstan ehtivät jo sopia muodostavansa tulliliiton ilman Valko-Venäjää öljyn vientitulleja koskevien erimielisyyksien vuoksi. Sitten Venäjä ja Valko-Venäjä ovat käyneet keskusteluja ja näkemysten on kerrottu lähentyneen. Tulliliiton valmistelut ovat siis edelleen keskeneräiset. Osapuolet ovat kuitenkin sopineet mekanismista, jonka mukaan ne asiat, joista maat eivät pääse sopuun ennen 1.7.2010 jätetään tulliliiton ulkopuolelle "siirtymäkauden" ajaksi. Tämä tarkoittaa, että tulliliitto voi astua voimaan jo 1.7.2010 ilman, että kaikista asioista on yksimielisyyttä. Seuraava tulliliiton neuvoston kokous on 18. kesäkuuta, jonka jälkeen aikataulu varmistuu. Tulliliiton valtionpäämiehet tapaavat 5. heinäkuuta.

Säätely-ympäristö

Hallitus otti ohjaukseensa metallin hinnoittelun. Johtavat venäläiset metalliyritykset ilmoittivat merkittävistä hinnankorotuksista toukokuussa, minkä jälkeen autoteollisuuden ja Venäjän rautateiden edustajat jättivät pääministerille ja antimonopolivirastolle valituksen asiasta. Metallihintojen nousu heikentäisi Venäjän autoteollisuuden kilpailukykyä entisestään. Hintataso määrittyy metallien maailmanmarkkinahinnan mukaan. Pääministeri Putin on puuttunut tilanteeseen ja laadittanut metallikauppaan pitkäaikaiset toimitusten mallisopimukset, jotta jatkossa äkillisiltä hintapiikeiltä vältyttäisiin. Lisäksi elokuun alkuun mennessä on valmisteltava uudistus, jonka mukaan metalleille sekä myös koksille, hiilelle ja rautamalmille perustettaisiin kotimainen kauppapaikka. Asiantuntijoiden mukaan pörssikaupasta kotimarkkinoilla tuskin tulee mitään: hiilen ostajia ja myyjiä on kumpikin vain 6–7, metallin osalta esteenä on laaja tuotekirjo. Aiemmin pörssikauppalla on yritetty hillitä mineraalilannoitteiden hinnannousua, mutta tuloksetta.

Kuparille, sinkille ja lyijylle esitetään vientitullia. Talouskehitysministeriö on ehdottanut 5 % vientitullia kuparin viennille. Vientitulli halutaan palauttaa myös sinkille ja lyijylle.